ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1961

Vyhlásené: 15.08.1961 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

83

VYHLÁŠKA
Ústrednej rady odborov

zo 14. júla 1961

o úlohách orgánov Revolučného odborového hnutia a národných výborov pri výkone dozoru a starostlivosti o bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci

Ústredná rada odborov v súhlase s vládou Československej socialistickej republiky a v dohode so zúčastnenými ústrednými úradmi podľa §§ 14 a 29 zákona č. 65/1961 Zb. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci (ďalej len „zákon“) ustanovuje:

Časť I
Organizácia dozoru Revolučného odborového hnutia nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci

§ 1
Orgány Revolučného odborového hnutia vykonávajúce dozor nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci

(1) Revolučné odborové hnutie vykonáva dozor nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci týmito svojimi volenými orgánmi:

a) závodnými a dielenskými výbormi základných organizácií, miestnymi výbormi miestnych organizácií a závodnými dôverníkmi;

b) okresnými odborovými radami a okresnými výbormi odborových sväzov;

c) krajskými odborovými radami a krajskými výbormi odborových sväzov;

d) ústrednými výbormi odborových sväzov;

e) Slovenskou odborovou radou;

f) Ústrednou radou odborov.

(2) Pomocnými a poradnými orgánmi všetkých volených orgánov uvedených v odseku 1 sú najmä komisie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, ktoré sa zriaďujú podľa smerníc Ústrednej rady odborov.

(3) Volené orgány Revolučného odborového hnutia pri výkone dozoru nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci používajú inšpektorov bezpečnosti práce, ktorí sú v orgánoch uvedených v odseku 1 písm. a) volení a v orgánoch uvedených v odseku 1 písm. b) až d) ustanovovaní podľa zásad určených Ústrednou radou odborov.

§ 2

Spoločné úlohy a pôsobnosť orgánov Revolučného odborového hnutia pri výkone dozoru nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci

(1) Orgány uvedené v § 1 (ďalej len „orgány ROH“) pri výkone dozoru nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci podľa § 14 zákona sústavne sledujú plnenie povinností z neho vyplývajúcich a kontrolujú, ako orgány, ktoré plánujú alebo určujú pracovné úlohy, organizujú, riadia a kontrolujú prácu a sústavne vytvárajú podmienky bezpečnej a zdravotne nezávadnej práce.

(2) Orgány ROH vedú pracujúcich k aktívnej účasti na starostlivosti o ochranu ich života a zdravia pri práci a dbajú o to, aby podnety pracujúcich na zlepšovanie tejto starostlivosti sa čo najúčelnejšie využívali.

(3) Pôsobnosť orgánov ROH sa vzťahuje na všetky pracoviská, včítane pracovísk výrobných družstiev, na pracoviská žiakov a študentov pri polytechnickej výchove a výrobnej práci, ďalej na dielne a laboratóriá výskumných ústavov a všeobecnovzdelávacích, odborných a vysokých škôl i na hygienické, sociálne a ostatné závodné zariadenia pre pracujúcich. Pôsobnosť orgánov ROH sa vzťahuje aj na všetky pracoviská jednotných roľníckych družstiev v rozsahu určenom zákonom (§§ 20 a 22 zákona).

(4) Orgány ROH sú oprávnené vyžadovať, aby predpisy a zásady bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci sa dodržiavali, a to najmä aj pri príprave podkladov a zostavovaní návrhov plánov podnikov a závodov, pri projektovaní výstavby a rekonštrukcii prevádzkární, pri uvádzaní nových kapacít a zariadení do prevádzky, pri konštrukcii a úpravách strojov a strojových zariadení, pri typizácii a výrobe pracovných, prevádzkových a ochranných pomôcok, ako aj pri organizovaní práce a pri výchove pracujúcich.

(5) Podniky, výskumné a projektové ústavy a iné organizácie sú povinné včas predkladať orgánom ROH plány, projekty a technickú dokumentáciu na vyjadrenie z hľadiska bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, podávať im potrebné vysvetlenia a zodpovedne riešiť ich pripomienky.

(6) Orgány ROH sú oprávnené dávať vedeniu závodu a vyšším hospodárskym orgánom v súlade s predpismi o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci záväzné pokyny na odstránenie závad, ktoré môžu spôsobiť alebo spôsobili pracovný úraz, chorobu z povolania alebo inak ohrozujú zdravie pracujúcich.

Úlohy závodných, dielenských a miestnych výborov základných organizácií ROH

§ 3

(1) Závodné, dielenské a miestne výbory v základných odborových organizáciách (ďalej len „závodné, dielenské a miestne výbory“) pri výkone dozoru nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci vedú pracujúcich k dodržiavaniu predpisov a zásad bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a dbajú na to, aby orgány závodu, zodpovedné podľa zákona za bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, dôsledne uplatňovali tieto predpisy a zásady na všetkých úsekoch svojej činnosti. Pritom najmä:

a) dbajú na to, aby zodpovedné orgány závodu riadne plnili povinnosti, ktoré pre ne vyplývajú zo zákona a z ostatných predpisov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, technických noriem, kolektívnych zmlúv a dohovorov, plánov zdravotníckych opatrení a z nových poznatkov vedy a techniky, ako aj z pokynov dozorných orgánov, vydaných na zaistenie bezpečnej a zdravotne nezávadnej práce,

b) spolupôsobia s vedením závodu pri príprave podkladov a zostavovaní návrhov plánov závodu, aby sa zaistila najvyššia úroveň bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci; s týmto cieľom spolurozhodujú o použití prostriedkov plánovaných na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci v závode,

c) na svojich schôdzach pravidelne prejednávajú otázky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v závode a najzávažnejšie z nich zaraďujú na program členských schôdzí odborovej organizácie, najmä rozbory o stave a vývoji pracovnej úrazovosti, o príčinách smrteľných, ťažkých a hromadných pracovných úrazov; na týchto schôdzach informujú pracujúcich o opatreniach, ktoré sa vykonali na zlepšenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,

d) v spolupráci s vedením závodu organizujú výchovu pracujúcich k bezpečnej a zdravotne nezávadnej práci a vedú pracujúcich k dodržiavaniu osobnej a pracovnej disciplíny.

e) dbajú o to, aby kolektívne zmluvy a dohovory obsahovali konkrétne záväzky vedenia závodu, zamerané na zlepšenie ochrany života a zdravia pracujúcich i pracovného prostredia, preverujú plnenie týchto záväzkov,

f) pravidelne preverujú pracoviská, hygienické, sociálne a ostatné závodné zariadenia pre pracujúcich, zisťujú miesta a zdroje ohrozenia, vedú o nich záznamy, upozorňujú vedenie závodu na zistené závady a požadujú ich odstránenie,

g) spolupôsobia s vedením závodu pri určovaní vyhlasovaní tematických úloh zameraných na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a spolurozhodujú o určení a priznaní odmeny za ich vyriešenie,

h) zúčastňujú sa na zisťovaní zdrojov a príčin pracovných úrazov a chorôb z povolania, prípadne ich samy vyšetrujú, vykonávajú ich rozbor, prejednávajú ich so zodpovednými orgánmi závodu a dávajú im záväzné pokyny na ich odstránenie; pri posudzovaní a vyšetrovaní príčin chorôb z povolania spolupracujú s príslušnými oddeleniami hygienicko-epidemiologických staníc a ostatných zdravotníckych zariadení,

ch) zovšeobecňujú skúsenosti z činnosti brigád socialistickej práce a zabezpečujú, aby sa pri hodnotení výsledkov vnútrozávodnej socialistickej súťaže, pri priznávaní odmien víťazom tejto súťaže prizeralo na výsledky i úroveň bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v závode,

i) požadujú, aby vedenie závodu pri poskytovaní prémií a iných odmien prizeralo na to, ako vedúci pracovníci závodu a pracujúci dodržujú predpisy o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci,

j) zabezpečujú plnenie uznesení vyšších odborových orgánov na úseku bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a kontrolujú, ako vedenie závodu plní úlohy určené vyššími hospodárskymi orgánmi,

k) vedú závodné pobočky Československej vedecko-technickej spoločnosti k tomu, aby sa ich činnosť plánovite zameriavala podľa potreby závodu na zdokonaľovanie technických opatrení slúžiacich zlepšovaniu pracovného prostredia,

l) podľa príslušných predpisov prejednávajú s poškodeným a s vedením závodu nárok na náhradu škody za pracovný úraz alebo chorobu z povolania, ktorý uplatňuje poškodený voči vedeniu závodu.

(2) Závodné, dielenské a miestne výbory organizujú hliadky bezpečnosti práce, riadia a usmerňujú ich činnosť a dbajú na to, aby sa vo svojej práci zameriavali najmä na dodržiavanie poriadku na pracoviskách, na dodržiavanie technologickej disciplíny, bezpečnostných a hygienických predpisov a zásad bezpečnej a zdravotne nezávadnej práce a na používanie ochranných pracovných prostriedkov. So získanými skúsenosťami z činnosti hliadok bezpečnosti práce oboznamujú odborový aktív a vedú ho k organizovaniu širokej účasti pracujúcich na riešení

problémov v bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci. Dbajú na to, aby sa na organizovaní hliadok bezpečnosti práce úzko podieľali dôverníci bezpečnosti práce.

(3) Závodné, dielenské a miestne výbory pomáhajú jednotným roľníckym družstvám pri zaisťovaní bezpečnej a zdravotne nezávadnej práce svojou patronátnou činnosťou, a to ako odovzdávaním poznatkov a skúseností zo závodov, tak aj svojimi odbornými znalosťami; prispievajú k riešeniu bezpečnostnotechnických nedostatkov na strojoch a strojovom zariadení a k zlepšovaniu pracovného prostredia družstevných, hygienických, sociálnych a ostatných družstevných zariadení pre pracujúcich.

§ 4

(1) Závodné, dielenské a miestne výbory pri plnení úloh vyplývajúcich z dozoru nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci kontrolujú z hľadiska bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci stav pracovného prostredia, technických, ochranných a hygienických zariadení i ochranných pracovných prostriedkov na pracoviskách, v prevádzkových priestoroch, v hygienických, sociálnych a ostatných závodných zariadeniach pre pracujúcich a vyžadujú, aby vedenie závodu dôsledne plnilo povinnosti uvedené v § 6 zákona.

(2) Závodné a dielenské výbory strojových a traktorových staníc okrem toho vyžadujú, aby vedenie staníc vykonávalo technicko-poradenskú službu pre jednotné roľnícke družstvá a pravidelne kontrolovalo strojový a mechanizačný park jednotných roľníckych družstiev; vedú pracujúcich strojových a traktorových staníc k tomu, aby svojimi skúsenosťami prispievali k zvýšeniu starostlivosti o bezpečnú a zdravotne nezávadnú prácu členov jednotných roľníckych družstiev.

§ 5

(1) Závodné, dielenské a miestne výbory pri plnení svojich úloh:

a) vysielajú svojich zástupcov na rokovania s vedením závodu (dielne), predmetom ktorých sú otázky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a k odborným skúškam, ktorými sa v závode overujú znalosti vedúcich hospodárskych pracovníkov a pracujúcich o zásadách bezpečnej a zdravotne nezávadnej práce a z príslušných predpisov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci,

b) zúčastňujú sa svojimi zástupcami na schvaľovacom a preberacom konaní v závode a na rokovaniach a zavedení nových technologických pracovných a výrobných postupov i výkonových noriem, na prototypových konaniach, na zavádzaní zlepšovacích návrhov i technických noriem a uplatňujú pri nich hľadiská bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,

c) požadujú, aby im vedenie závodu (dielne) pred začatím výstavby, prestavby alebo úpravy závodu a závodných zariadení predkladalo na posúdenie technickú projektovú dokumentáciu, a požadujú od pracovníkov vedenia závodu a od pracujúcich vysvetlenie a predloženie dokladov, potrebných na plnenie svojich povinností,

d) v súlade s predpismi o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci dávajú vedeniu závodu (dielne) záväzné pokyny na odstránenie závad, ktoré môžu spôsobiť alebo spôsobili pracovné úrazy alebo choroby z povolania, a určujú primeranú lehotu na odstránenie týchto závad,

e) navrhujú, aby vedenie závodu uplatnilo hmotnú a kárnu zodpovednosť*) voči pracovníkom, ktorí neplnia povinnosti vyplývajúce pre nich a predpisov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, prípadne aby navrhlo uplatnenie trestnej zodpovednosti pri hrubom porušení týchto povinností, alebo podávajú návrhy na prejednanie miestnemu ľudovému súdu,**)

f) pri udeľovaní predchádzajúceho súhlasu na prácu nadčas a v noci sú oprávnené určiť podmienky, za ktorých sa smie táto práca vykonávať, a zakázať prácu nadčas a v noci, ak vedenie závodu nesplnilo určené podmienky, za ktorých bola práca nadčas a v noci povolená; u

nočnej práce žien sledujú, či sa dodržiavajú podmienky, za ktorých túto prácu povolil ústredný výbor odborového sväzu, a ak zistia nedostatky v tomto smere, upozornia na ne tento orgán.

(2) Závodné (dielenské) výbory v projektových, výskumných a vývojových a v konštrukčných organizáciách vedú členov odborovej organizácie k tomu, aby pri plnení svojich pracovných úloh v projekcii, výskume, vývoji a konštrukcii dôsledne uplatňovali hľadiská a požiadavky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

(3) Závodné, dielenské a miestne výbory sú pri výkone dozoru nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci oprávnené v nevyhnutných prípadoch zakázať používanie závadných strojov a prevádzkových zariadení alebo pracovných postupov, prípadne až do odstránenia závady zakázať ďalšiu prácu na ohrozujúcom pracovisku. O takomto opatrení musí dielenský výbor bez meškania upovedomiť vedenie dielne a závodný výbor. Ak tieto opatrenia urobí závodný (miestny) výbor, upovedomí o nich vedenie závodu a v závažných prípadoch aj okresnú odborovú radu a okresný výbor odborového sväzu, prípadne krajský výbor odborového sväzu. Práca smie opäť začať len so súhlasom závodného (dielenského, miestneho) výboru.

§ 6
Pomocné, poradné a výkonné orgány závodného, dielenského a miestneho výboru

(1) Závodné, dielenské a miestne výbory organizujú pri výkone dozoru nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci účasť pracujúcich na vytváraní podmienok bezpečnej a zdravotne nezávadnej práce a kontrolujú, ako vedenie závodu rieši námety pracujúcich na zlepšenie pracovného prostredia.

(2) Pri organizovaní účasti pracujúcich na zaisťovaní otázok bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci závodné, dielenské a miestne výbory sa opierajú o odborový aktív, najmä komisie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, úsekových dôverníkov, dôverníkov bezpečnosti práce a členov hliadok bezpečnosti práce.

(3) Závodné, dielenské a miestne výbory volia zo svojich členov závodného, dielenského alebo miestneho inšpektora bezpečnosti práce, ktorý je spravidla predsedom komisie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Funkcia závodných, dielenských a miestnych inšpektorov bezpečnosti práce je čestná.

(4) Závodní, dielenskí a miestni inšpektori bezpečnosti práce sú výkonnými orgánmi závodných, dielenských a miestnych výborov v dozore nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci; pri svojej činnosti spravujú sa pokynmi závodného, dielenského a miestneho výboru a zodpovedajú mu za svoju činnosť.

(5) Závodní, dielenskí a miestni inšpektori bezpečnosti práce v spolupráci s odborovým aktívom pomáhajú, aby sa všetci pracujúci oboznámili s predpismi o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a so zásadami bezpečnej a zdravotne nezávadnej práce a vedú ich k ich dodržiavaniu. Kontrolujú, ako sa na pracoviskách zabezpečujú opatrenia, ktoré prijal závodný, dielenský a miestny výbor, a či vedenie závodu plní záväzné pokyny, ktoré mu boli uložené na odstránenie nedostatkov z hľadiska bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

(6) Závodní, dielenskí a miestni inšpektori bezpečnosti práce navrhujú v nevyhnutných prípadoch závodným, dielenským a miestnym výborom, aby vydali zákaz používať závadné stroje a prevádzkové zariadenia alebo pracovné postupy, prípadne až do odstránenia závady zakázali ďalšiu prácu na ohrozujúcom pracovisku. V prípade bezprostredného ohrozenia zdravia pracujúcich alebo závažného porušenia bezpečnostných predpisov môžu zakázať ďalšiu prácu na ohrozujúcom pracovisku. O takom opatrení musia bez meškania upovedomiť vedenie závodu (dielne) a závodný (dielenský, miestny) výbor. Práca sa smie opäť začať len so súhlasom závodného (dielenského, miestneho) výboru.

§ 7
Dôverníci bezpečnosti práce

(1) Odborové úseky volia na svojich členských schôdzach podľa potreby dôverníkov bezpečnosti práce, ktorí sú pomocnými orgánmi úsekového dôverníka.

(2) Dôverníci bezpečnosti práce najmä:

a) vedú členov odborového úseku k účasti na riešení otázok bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, k dodržiavaniu predpisov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a zásad bezpečnej a zdravotne nezávadnej práce a k používaniu predpísaných ochranných pracovných prostriedkov a zariadení,

b) sledujú, či zariadenia pracovísk, hygienických, sociálnych a ostatných závodných zariadení pre pracujúcich a organizácia práce zodpovedajú predpisom o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, technickým normám, protipožiarnym predpisom a novým poznatkom vedy a techniky,

c) sledujú, či vedenie závodu školí a vychováva pracovníkov, najmä novoprijatých a preradených, o bezpečnom a zdravotne nezávadnom výkone práce a či prideľuje pracovníkom predpísané ochranné pracovné prostriedky,

d) zúčastňujú sa na vyšetrovaní zdrojov a príčin pracovných úrazov a chorôb z povolania a prejednávajú na schôdzke odborového úseku príčiny pracovných úrazov, chorôb z povolania a nedostatky v bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci na pracoviskách, v hygienických, sociálnych a ostatných závodných zariadeniach pre pracujúcich a kontrolujú, ako sa plnia uložené opatrenia,

e) sústreďujú návrhy a požiadavky členov odborového úseku i hliadok bezpečnosti práce na zlepšenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a predkladajú ich úsekovému dôverníkovi alebo jeho prostredníctvom dielenskému, prípadne závodnému výboru na prejednanie.

§ 8
Závodní dôverníci

V závodoch, v ktorých sa podľa stanov Revolučného odborového hnutia namiesto závodného výboru volí závodný dôverník, vykonáva dozor nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci v rozsahu určenom v §§ 3 až 5 závodný dôverník. Záväzné pokyny pre vedenie závodu môže vydať závodný dôverník vtedy, ak návrh na takéto opatrenie vopred schválila členská schôdza základnej organizácie. V nevyhnutných prípadoch môže závodný dôverník sám zakázať používanie závadných strojov a prevádzkových zariadení alebo pracovných postupov, prípadne až do odstránenia závady zakázať ďalšiu prácu na ohrozujúcom pracovisku. O takomto opatrení musí neodkladne upovedomiť vedenie závodu (dielne) a členov odborovej organizácie v závode a v závažných prípadoch aj vyšší svázový orgán. Práca sa smie znova začať len so súhlasom členskej schôdzky základnej organizácie.

§ 9
Úlohy okresných odborových rád

(1) Okresné odborové rady riadia, organizujú a vykonávajú v okrese dozor nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci.

(2) Okresné odborové rady pri výkone svojej pôsobnosti najmä:

a) riadia činnosť okresných výborov odborových svázov a dozerajú, ako rozvíjajú činnosť závodných orgánov ROH pri výkone dozoru nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci,

b) za účasti širokého aktívu funkcionárov organizujú komplexné previerky stavu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, najmä v závodoch s vysokou pracovnou úrazovosťou, a robia opatrenia na odstránenie zistených závad,

c) plánovite organizujú výchovu odborového aktívu na zvýšenie účinnosti dozoru vykonávaného orgánmi ROH,

d) zovšeobecňujú, popularizujú a propagujú dobré výsledky z činnosti odborového aktívu, základných odborových organizácií a hliadok bezpečnosti práce,

e) vedú závodné výbory k tomu, aby z úrazov zavinených nedodržaním predpisov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci zo strany vedenia závodu vyvodzovali prísne závery a aby nepripustili hmotné poškodenie postihnutých zamestnancov,

f) prejednávajú stav a vývoj pracovnej úrazovosti v okrese a určujú pre odborové a hospodárske orgány opatrenia potrebné na odstránenie príčin pracovných úrazov a chorôb z povolania a prejednávajú opatrenia celookresného charakteru s okresným národným výborom,

g) vyšetrujú zdroje a príčiny smrteľných, ťažkých a hromadných pracovných úrazov a chorôb z povolania, prejednávajú ich za účasti zástupcov príslušných okresných výborov odborových sväzov a za účasti zodpovedných hospodárskych pracovníkov a funkcionárov odborovej organizácie závodu, v ktorom došlo k týmto úrazom alebo chorobám. O určených opatreniach upovedomia príslušný krajský výbor odborového sväzu,

h) organizujú kontroly závodov a pracovísk vo svojom obvode, dozerajú, ako vedenie závodu plní svoje povinnosti vyplývajúce preň zo zákonných ustanovení, upozorňujú na zistené závady, dávajú vedeniu závodu záväzné pokyny na ich odstránenie a kontrolujú, či nariadené opatrenia sa vykonali,

ch) v nevyhnutných prípadoch môžu zakázať používanie závadných strojov a prevádzkových zariadení alebo pracovných postupov, prípadne až do odstránenia závady zakázať ďalšiu prácu na ohrozujúcom pracovisku; o takom opatrení sú povinné bez meškania upovedomiť vedenie závodu a závodný alebo miestny výbor,

i) vydávajú rozhodnutia o tom, že zariadenie závodu nevyhovuje predpisom o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, potrebné podľa predpisov o nemocenskom poistení zamestnancov pre uloženie platenia prirážky k poistnému*) a sledujú, či sa odstraňujú nedostatky, pre ktoré bolo poistné zvýšené,

j) spolupôsobia pri zisťovaní predpokladov pre uplatňovanie nárokov štátu na náhradu dávok nemocenského poistenia a dôchodkového zabezpečenia poskytnutých z dôvodu pracovného úrazu alebo choroby z povolania a na náhradu nákladov liečebnej starostlivosti vynaložených z tohto dôvodu,

k) podávajú posudky a návrhy z hľadiska bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci - pokiaľ nejde o zariadenia podliehajúce štátnemu odbornému dozoru - pri plánovaní, projektovaní a povoľovaní stavieb, zariadení a strojov, pri ich realizovaní a udeľovaní povolenia na ich uvedenie do skúšobnej alebo trvalej prevádzky a používania,

l) podávajú vedeniu závodu alebo podniku návrhy, aby sa uplatnili hmotné a kárne opatrenia voči zodpovedným pracovníkom, ktorí neplnia povinnosti vyplývajúce pre nich z predpisov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, navrhujú uplatnenie trestnej zodpovednosti pri hrubom porušení týchto povinností alebo podávajú návrhy na prejednanie súdu,

m) zúčastňujú sa v okresných národných výboroch na prejednávaní ročných plánov odvetví riadených národnými výbormi a požadujú, aby boli v nich obsiahnuté úlohy pre plánovité zlepšovanie pracovného prostredia,

n) požadujú, aby okresné národné výbory pravidelne prejednávali stav a vývoj pracovnej úrazovosti a chorôb z povolania v závodoch a podnikoch nimi riadených, v jednotných

roľníckych družstvách a aby v náplni činnosti jednotlivých odborov okresných národných výborov bola obsiahnutá aj pomoc týmto závodom pri plnení úloh na úseku bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,

o) upovedomujú okresné národné výbory o výsledkoch previerok vykonávaných v závodoch a podnikoch riadených národnými výbormi a v jednotných roľníckych družstvách a podávajú návrhy na vhodné opatrenia na odstránenie zistených závad,

p) v záujme komplexného riešenia všetkých otázok bezpečnej a zdravotne nezávadnej práce rozvíjajú vzájomné súdružské vzťahy s orgánmi štátneho odborného dozoru, s orgánmi Verejnej bezpečnosti, prokuratúrami, súdmi a okresnými orgánmi spoločenských organizácií.

(3) Výkonnými orgánmi okresných odborových rád v dozore nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci sú okresní inšpektori bezpečnosti práce. Okresní inšpektori bezpečnosti práce sú pracovníkmi Revolučného odborového hnutia; ustanovuje ich a o ich pridelení k okresným odborovým radám rozhoduje krajská odborová rada podľa uznesenia Ústrednej rady odborov.

(4) Okresní inšpektori bezpečnosti práce spravujú sa vo svojej činnosti pokynmi okresnej odborovej rady, pri ktorej sú ustanovení, a zodpovedajú jej za svoju činnosť. Povinní sú najmä:

a) pomáhať okresným výborom odborových sväzov, závodným a miestnym výborom pri plnení uznesení okresnej odborovej rady a vyšších odborových orgánov, zameraných na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci,

b) podľa plánu vypracovaného okresnou odborovou radou vykonávať v súčinnosti s orgánmi výrobných družstiev previerky prevádzkární a zariadení výrobných družstiev a úzko spolupracovať s komisiami starajúcimi sa o bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, volenými pracujúcimi výrobných družstiev,

c) spolupracovať s jednotlivými odbormi okresných národných výborov, najmä s odborným referentom pre otázky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v poľnohospodárstve, s okresnou hygienicko-epidemiologickou stanicou a s inými orgánmi a organizáciami v okrese.

(5) Okresní inšpektori bezpečnosti práce sú pri plnení svojich úloh oprávnení:

a) prezerať pracoviská, hygienické, sociálne a ostatné závodné zariadenia pre pracujúcich a požadovať od vedenia závodu odstránenie zistených závad v primeranej lehote; v nevyhnutných prípadoch môžu zakázať používanie závadných strojov a prevádzkových zariadení alebo pracovných postupov, prípadne až do odstránenia závad zakázať ďalšiu prácu na ohrozujúcom pracovisku; o takomto opatrení sú povinní bez meškania upovedomiť závodný alebo miestny výbor (vo výrobných družstvách komisiu starajúcu sa o bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci), vedenie závodu a okresnú odborovú radu,

b) za účasti závodného alebo miestneho výboru (vo výrobných družstvách za účasti komisie starajúcej sa o bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci) vyšetrovať alebo zúčastniť sa na vyšetrovaní príčin smrteľných, ťažkých a hromadných pracovných úrazov, prípadne pomáhať pri vyšetrovaní príčin iných pracovných úrazov a nehôd; po prejednaní s vedením závodu a závodným (dielenským, miestnym) výborom (vo výrobných družstvách s komisiou starajúcou sa o bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci) určiť opatrenia na ich odstránenie a preverovať tiež dodržiavanie predpisov o registrácii a evidencii pracovných úrazov.

§ 10
Úlohy krajských odborových rád

(1) Krajské odborové rady pri výkone svojej pôsobnosti v dozore nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci najmä:

a) riadia a organizujú činnosť odborových orgánov v kraji v dozore nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci,

b) riadia činnosť krajských výborov odborových sväzov a kontrolujú, ako zabezpečujú uznesenia ústredných výborov odborových sväzov a Ústrednej rady odborov vydané o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci,

c) zovšeobecňujú skúsenosti z práce odborových orgánov v kraji, najmä výsledky organizačnej činnosti odborového aktívu, brigád socialistickej práce a hliadok bezpečnosti práce,

d) vedú rady Československej vedecko-technickej spoločnosti v kraji k tomu, aby sa ich činnosť plánovite zameriavala na zdokonaľovanie technických opatrení slúžiacich zlepšovaniu pracovného prostredia,

e) sledujú a kontrolujú, ako vedenia podnikov a závodov i vyššie hospodárske orgány v kraji plnia svoje povinnosti v bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci,

f) prejednávajú stav a vývoj pracovnej úrazovosti v kraji a určujú opatrenia na zlepšenie situácie v bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci smerom k odborovým i hospodárskym orgánom,

g) pravidelne predkladajú správy o svojej činnosti v dozore nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci s rozborom pracovnej úrazovosti a chorôb z povolania Ústrednej rade odborov a na Slovensku tiež Slovenskej odborovej rade,

h) na žiadosť súdov, prokuratúr a iných orgánov činných v trestnom konaní, arbitrážnych orgánov a ostatných orgánov štátnej správy vykonávajú znalecké úkony z odboru bezpečnosti práce,

ch) vydávajú rozhodnutia o tom, že zariadenie závodu nevyhovuje predpisom o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, potrebné podľa predpisov o nemocenskom poistení zamestnancov pre uloženie platenia prirážky k poistnému a sledujú, či sa odstraňujú nedostatky, pre ktoré bolo poistné zvýšené,

i) organizujú školenie odborového aktívu, inšpektorov bezpečnosti práce a pomáhajú pri výchove vedúcich hospodárskych pracovníkov,

j) kontrolujú, ako okresné odborové rady pomáhajú okresným národným výborom v dozore nad stavom bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci pracujúcich jednotných roľníckych družstiev,

k) sledujú, ako krajské národné výbory plnia úlohy vyplývajúce pre ne z predpisov, platných pre hospodárske orgány, na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v podriadených podnikoch, závodoch a zariadeniach, a prejednávajú s krajskými národnými výbormi stav bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v podnikoch riadených národnými výbormi; navrhujú opatrenia potrebné na zlepšenie pracovných podmienok a životného prostredia a na zníženie pracovnej úrazovosti a chorôb z povolania,

l) spolupracujú v otázkach bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci s krajskými národnými výbormi, krajskými hospodárskymi orgánmi a krajskými orgánmi spoločenských organizácií, orgánmi štátneho odborného dozoru, orgánmi Verejnej bezpečnosti, prokuratúrami, súdmi a orgánmi protipožiarnej ochrany, Československého Červeného kríža a Štátnej poisťovne a vedú k tejto spolupráci krajské výbory odborových sväzov,

m) vyjadrujú sa k projektom a investičným úlohám schvaľovaným krajskými národnými výbormi a zúčastňujú sa pri udeľovaní povolení na ich uvedenie do skúšobnej alebo trvalej prevádzky a používania a vysielajú svojich zástupcov na prototypové konanie.

(2) Dozor nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci vykonávaný krajskými odborovými radami vzťahuje sa aj na výrobné družstvá v rozsahu uvedenom v § 11. Krajské odborové rady pravidelne prejednávajú s krajským sväzom výrobných družstiev stav a vývoj pracovnej úrazovosti vo výrobných družstvách a na podklade svojich poznatkov i poznatkov získaných okresnými odborovými radami odporúčajú vhodné opatrenia na odstránenie nedostatkov. Krajské odborové rady pomáhajú aj pri výkone dozoru v jednotných roľníckych družstvách.

(3) Výkonnými orgánmi krajských odborových rád v dozore nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci sú krajskí inšpektori bezpečnosti práce. Krajskí inšpektori bezpečnosti práce sú pracovníkmi Revolučného odborového hnutia; pri svojej činnosti spravujú sa pokynmi krajskej odborovej rady, pri ktorej sú ustanovení a zodpovedajú jej za svoju činnosť. Ustanovuje ich krajská odborová rada podľa uznesenia Ústrednej rady odborov.

(4) Krajským inšpektorom bezpečnosti práce okrem pôsobnosti uvedenej v § 9 ods. 5 prislúcha najmä:

a) podľa rozhodnutia krajských odborových rád vykonávať komplexné previerky o tom, ako sa zaisťujú úlohy bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v závodoch, a podľa výsledkov týchto previerok predkladať krajskej odborovej rade návrhy na zlepšenie doterajšieho stavu,

b) podľa pokynov a uznesení krajskej odborovej rady pomáhať okresným odborovým radám a okresným inšpektorom bezpečnosti práce pri zovšeobecňovaní dobrých skúseností, najmä z práce s odborovým aktívom a pomáhať pri ich uplatňovaní v praxi,

c) poskytovať odbornú pomoc krajským výborom odborových sväzov a pomáhať im v riadení odborového aktívu,

d) spolupracovať s orgánmi Verejnej bezpečnosti pri preverovaní nedostatkov zapríčiňujúcich pracovné úrazy v doprave a v aktivizovaní občianskych dopravných inšpektorov.

§ 11
Dozor nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci vo výrobných družstvách

(1) Dozor nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci v prevádzkárňach a na pracoviskách výrobných družstiev vykonávajú okresné odborové rady, ktoré sa vo svojej činnosti opierajú o komisie starajúce sa o bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a o družstevných inšpektorov bezpečnosti práce, volených spomedzi členov družstiev.

(2) Okresným odborovým radám pri výkone tohto dozoru prislúcha:

a) prejednávať zistené nedostatky v bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci s predstavenstvami výrobných družstiev a navrhovať vhodné opatrenia na zlepšenie pracovného prostredia a zníženie pracovnej úrazovosti,

b) kontrolovať, či predstavenstvo družstva v súlade s plnením výrobných úloh vytvára podmienky pre sústavné zlepšovanie pracovného prostredia, či vykonáva rozbory príčin pracovnej úrazovosti, robí opatrenia na ich odstránenie a či včas prejednáva návrhy a podnety na zlepšenie pracovných podmienok, ktoré podajú pracujúci a komisie starajúce sa o bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci,

c) poskytovať všestrannú pomoc komisiám starajúcim sa o bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci vo výrobných družstvách pri zabezpečovaní ich úloh,

d) pri zistení nedostatkov, ktoré by mohli viesť k poškodeniu zdravia pracujúcich, navrhovať predstavenstvu družstva, prípadne krajskému sväzu výrobných družstiev opatrenia na odstránenie závad v závodoch, kde sa zistili,

e) vydávať záväzné pokyny predstavenstvu družstva, ak opatrenia navrhnuté na odstránenie nedostatkov sa nevykonali v určenej lehote, alebo v nevyhnutných prípadoch, ak je ohrozené zdravie pracovníkov, a súčasne upovedomiť o týchto pokynoch nadriadený družstevný orgán,

f) v spolupráci s krajským sväzom výrobných družstiev uskutočňovať výmenu skúseností komisií starajúcich sa o bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci vo výrobných družstvách s cieľom zvýšiť úroveň bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

(3) Pri výkone tohto dozoru majú okresné odborové rady oprávnenia uvedené v § 9 ods. 2 písm. g), h), ch), j) a k) a ods. 5.

(4) Ústredný sväz výrobných družstiev vydá v dohode s Ústrednou radou odborov podrobné smernice o voľbe a pôsobnosti orgánov volených vo výrobných družstvách na zaisťovanie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

§ 12
Pomoc pri výkone dozoru nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci v jednotných roľníckych družstvách

(1) Okresné odborové rady zostavujú s okresnými národnými výbormi plán pomoci orgánov ROH pre výkon dozoru nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci v jednotných roľníckych družstvách. Pri poskytovaní pomoci okresným národným výborom najmä:

a) riadia činnosť okresných výborov odborových sväzov a závodných výborov na pomoc v zaisťovaní úloh bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v jednotných roľníckych družstvách,

b) dbajú na to, aby závodné výbory v rámci svojej patronátnej činnosti účinne pomáhali jednotným roľníckym družstvám pri zaisťovaní úloh v bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a svojimi odbornými znalosťami a skúsenosťami prispievali k odstráneniu bezpečnostnotechnických nedostatkov na strojoch a výrobnom zariadení, k zlepšovaniu pracovného prostredia a k zvyšovaniu kultúry práce v družstvách,

c) vedú závodné výbory strojových a traktorových staníc k organizovanej pomoci jednotným roľníckym družstvám vo vykonávaní technicko-poradenskej služby a v pravidelnej kontrole strojového a mechanizačného parku.

(2) Pomáhajú národným výborom pri preverovaní stavu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, pri výchove pracujúcich a školení zodpovedných pracovníkov poverených organizovaním a riadením práce a spolupôsobia pri zostavovaní plánov propagácie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v jednotných roľníckych družstvách.

(3) Ak orgán ROH poverený okresnou odborovou radou vykonal prehliadku v závode jednotného roľníckeho družstva, prejedná výsledky prehliadky vždy s predstavenstvom alebo s predsedom jednotného roľníckeho družstva, prípadne s iným družstevným orgánom zodpovedným za bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci. Ak pri tomto prejednávaní nedôjde k dohode o odstránení zistených závad alebo o lehote, v ktorej sa tak má stať, orgán ROH nariadi na mieste vykonanie neodkladných opatrení.

(4) Orgán ROH, ktorý nariadil vykonanie neodkladných opatrení uvedených v ods. 3 alebo dohodol s družstevným orgánom opatrenia potrebné na odstránenie zistených nedostatkov, oznámi nariadené alebo dohodnuté opatrenia bez meškania miestnemu národnému výboru pre potreby kontroly. V oznámení uvedie aj ďalšie návrhy opatrení, ktoré patria do pôsobnosti miestneho národného výboru, na zlepšenie stavu starostlivosti o pracujúcich. O týchto opatreniach upovedomí aj okresný národný výbor.

(5) Na pomoc okresnému národnému výboru pri výkone dozoru nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci v jednotných roľníckych družstvách môže okresná odborová rada poveriť členov svojho orgánu, ktorí pri splnení určenej úlohy prejednajú zistené nedostatky s komisiami pre otázky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci jednotných roľníckych družstiev, prípadne s predstavenstvami jednotných roľníckych družstiev, a ak ide o hrubé závady, vypracujú návrh na vydanie záväzných pokynov pre jednotné roľnícke družstvá a predložia ho prostredníctvom okresnej odborovej rady okresnému národnému výboru.

Sväzové orgány ROH

§ 13
Úlohy okresných výborov odborových sväzov

Okresné výbory odborových sväzov spravujú sa pri výkone dozoru nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci pokynmi okresných odborových rád. Prislúcha im najmä:

a) prejednávať na svojich schôdzkach otázky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, najmä rozbory o stave a vývoji pracovnej úrazovosti a o príčinách pracovných úrazov a chorôb z povolania a podľa výsledkov určovať opatrenia na ich odstránenie,

b) kontrolovať, ako vedenia závodov a orgány základných organizácií ROH plnia svoje úlohy v bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, a oznamovať svoje poznatky a návrhy príslušným krajským výborom odborových sväzov a okresným odborovým radám,

c) pomáhať orgánom základných organizácií ROH pri plnení úloh v dozore nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci, najmä pri príprave a zostavovaní návrhov plánov závodov a pri zostavovaní kolektívnych zmlúv a dohovorov,

d) navrhovať okresným odborovým radám predpísanie prirážky k poistnému v závodoch, zariadenie ktorých nevyhovuje predpisom o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci,

e) starať sa o organizáciu školenia odborového aktívu v závodoch a uskutočňovať výmenu skúseností v otázkach dozoru nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci,

f) zúčastniť sa v základných organizáciách ROH a v okresných odborových radách na prejednávaní príčin smrteľných, ťažkých a hromadných pracovných úrazov,

g) viesť závodné výbory k tomu, aby jednotným roľníckym družstvám, s ktorými majú uzavreté patronátne zmluvy, pomáhali pri riešení otázok bezpečnej a zdravotne nezávadnej práce,

h) spolupracovať s príslušnými odbormi národných výborov a dbať na to, aby súčasne so zabezpečovaním výrobných úloh sledovali aj úroveň starostlivosti o bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci v závodoch riadených národnými výbormi.

§ 14
Úlohy krajských výborov odborových sväzov

Krajské výbory odborových sväzov (ďalej len „krajské výbory“) spravujú sa pri výkone dozoru nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci pokynmi a uzneseniami krajských odborových rád i vyšších odborových orgánov. Prislúcha im najmä:

a) prejednávať na svojich schôdzkach otázky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, stav pracovného prostredia, činnosť hospodárskych a odborových orgánov na tomto úseku starostlivosti o pracujúcich, najmä rozbory o stave a vývoji pracovnej úrazovosti v kraji, a podľa výsledkov určovať nápravné opatrenia,

b) organizovať vykonávanie previerok stavu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v závodoch a podľa výsledkov týchto previerok robiť opatrenia na zlepšenie jestvujúceho stavu,

c) pomáhať okresným výborom odborových sväzov a základným organizáciám ROH v závodoch pri plnení ich úloh v dozore nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci, zovšeobecňovať skúsenosti najmä z práce s odborovým aktívom a pomáhať pri ich uplatňovaní v praxi,

d) zúčastniť sa svojimi zástupcami na rokovaniach vo výrobno-hospodárskych jednotkách, uplatňovať svoje pripomienky a návrhy k plánu opatrení na zvýšenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,

e) spolupracovať s príslušnými odbormi krajských národných výborov a dbať na to, aby súčasne so zabezpečovaním výrobných úloh sledovali aj úroveň starostlivosti o bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci v závodoch riadených národnými výbormi.

§ 15
Úlohy ústredných výborov odborových sväzov

(1) Ústredné výbory odborových sväzov starajú sa o zlepšovanie pracovných podmienok v príslušnom odvetví národného hospodárstva, vykonávajú dôkladné rozbory pracovnej úrazovosti, zhromažďujú poznatky a využívajú ich na riešenie najdôležitejších problémov odvetvia a požadujú od príslušných hospodárskych orgánov odstránenie nedostatkov; získané poznatky a určené opatrenia zovšeobecňujú a zabezpečujú ich plnenie. Plnia najmä tieto úlohy:

a) na základe vlastných poznatkov a zpráv predkladaných ministerstvami a krajskými výbormi pravidelne prejednávajú situáciu na úseku bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci ako nedeliteľnú súčasť rozboru plnenia plánu, vykonávajú rozbor príčin úrazov, včítane smrteľných a hromadných úrazov, ako aj rozbory príčin úrazovosti mladistvých učňov a žien; na základe týchto rozborov ukladajú krajským výborom zabezpečovanie najzávažnejších problémov odvetví a pri plnení týchto úloh im pomáhajú,

b) rozpracúvajú a zabezpečujú plnenie uznesení Ústrednej rady odborov a predkladajú zprávy Ústrednej rade odborov o ich plnení, o stave a vývoji pracovnej úrazovosti,

c) pravidelne prejednávajú situáciu na úseku bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a s príslušnými ministerstvami a ostatnými ústrednými úradmi a orgánmi zúčastňujú sa na plánovaní prostriedkov určených na bezpečnostnotechnické a hygienické zariadenia, zúčastňujú sa na schvaľovaní projektov nových závodov a ucelených častí a ich uvádzaní do skúšobnej alebo trvalej prevádzky v rámci centralizovanej investičnej výstavby,

d) zúčastňujú sa svojimi zástupcami na rokovaniach na ministerstvách a ostatných ústredných úradoch a orgánoch, v otázkach bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a uplatňujú pripomienky a návrhy k opatreniam na zvýšenie tejto starostlivosti, najmä v plánoch rozvoja príslušného odvetvia,

e) dbajú na to, aby rezortné výskumné ústavy a vývojové pracoviská zaraďovali do svojich tematických plánov úlohy v odbore bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a riešili tieto výskumné úlohy,

f) dbajú na to, aby v dohovoroch, ktoré dojednávajú s príslušnými ministerstvami a ostatnými ústrednými úradmi a orgánmi, boli obsiahnuté konkrétne opatrenia na zlepšenie starostlivosti o bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci,

g) sledujú účinnosť propagačných prostriedkov na úseku bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a dozerajú, či hospodárske orgány vybavujú závody vhodným propagačným materiálom a dávajú hospodárskym orgánom podnety na ich vydávanie,

h) odporúčajú príslušným ministerstvám a ostatným ústredným úradom a orgánom vydanie a úpravu predpisov a noriem, ak je to z hľadiska bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci nevyhnutné, a schvaľujú ich vydanie po dohode s príslušným ministerstvom, prípadne iným ústredným úradom a orgánom,

ch) kontrolujú a dbajú na to, aby ministerstvá a ostatné riadiace hospodárske orgány zodpovedne plnili všetky svoje úlohy na úseku bezpečnosti pri práci a pri závažných zisteniach navrhujú, aby sa voči ich pracovníkom, ktorí hrubo zanedbávajú svoje povinnosti v bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, uplatnili hmotné, kárne alebo disciplinárne opatrenia, prípadne trestný postih,

i) vyjadrujú sa k smerniciam a zoznamom pre poskytovanie osobných ochranných pomôcok pre pracujúcich, sústreďujú poznatky o ich vhodnosti a účelnosti a prejednávajú s výrobnými rezortmi nedostatky vyskytujúce sa pri ich výrobe,

j) požadujú, aby príslušné ministerstvá a ostatné ústredné úrady a orgány pri dovoze strojov a zariadení zo zahraničia dbali na to, aby tieto stroje a zariadenia zodpovedali platným československým normám o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci,

k) podľa platných predpisov dávajú súhlas na nočnú prácu žien a kontrolujú dodržiavanie podmienok, za ktorých bola nočná práca žien povolená; ak vedenie závodu nesplnilo tieto podmienky, môžu zakázať nočnú prácu žien.

(2) Výkonnými orgánmi ústredných výborov odborových sväzov v dozore nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci sú ústrední svätzoví inšpektori bezpečnosti práce. Ústrední svätzoví inšpektori bezpečnosti práce sú pracovníkmi Revolučného odborového hnutia. Pri svojej činnosti spravujú sa pokynmi ústredného výboru odborového sväzu, pri ktorom sú ustanovení, podávajú mu pravidelne zprávy o svojej činnosti a zodpovedajú mu za svoju činnosť. Ústredných svätzových inšpektorov bezpečnosti práce ustanovujú ústredné výbory odborových sväzov podľa uznesenia Ústrednej rady odborov.

(3) Pôsobnosť ústredných svätzových inšpektorov bezpečnosti práce vzťahujú sa v príslušnom odvetví na územie celého štátu. Sú povinní zabezpečovať plnenie úloh určených v odseku 1 a pomáhať nižším odborovým orgánom najmä pri výchove a inštruktážach funkcionárov a aktivistov na úseku bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

(4) Ústredným svätzovým inšpektorom bezpečnosti práce prislúcha najmä:

a) spolupracovať s ministerstvami a ostatnými ústrednými úradmi a orgánmi vo veciach bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, najmä pri vydávaní nových predpisov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a štátnych technických noriem, pri prejednávaní otázok typizácie a normalizácie bezpečnostnotechnických zariadení a pri prejednávaní zdrojov a príčin smrteľných, ťažkých a hromadných pracovných úrazov,

b) podľa pokynov ústredných výborov odborových sväzov zúčastniť sa na prejednávaní zadávacích projektov a schvaľovaní nových prevádzkových a pracovných zariadení a pri zavádzaní nových pracovných a technologických postupov celoštátneho významu,

c) sústreďovať a predkladať ústrednému výboru odborového sväzu požiadavky, návrhy a námety na prípravu predpisov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci.

Riadenie dozoru vykonávaného orgánmi ROH

§ 16
Úlohy Ústrednej rady odborov

(1) Ústredná rada odborov stará sa o zabezpečenie jednotného vykonávania úloh vyplývajúcich zo zákona, prejednáva zásadné otázky týkajúce sa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci s ústrednými úradmi a orgánmi a dozerá na riadny výkon dozoru nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci vykonávaného orgánmi ROH. Prislúcha jej najmä:

a) starať sa o to, aby dozor nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci vykonával sa v súlade s príslušnými predpismi a podľa jednotných zásad,

b) sledovať, usmerňovať a metodicky viesť krajské odborové rady a odborové sväzy v dozore nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci a dozerať na riadne plnenie úloh i oprávnení vyplývajúcich z ustanovení zákona, tejto vyhlášky a prijatých uznesení orgánov ÚRO,

c) overovať si v závodoch a na pracoviskách, ako hospodárske orgány a orgány odborových organizácií plnia svoje úlohy v starostlivosti o bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci,

d) sledovať a posudzovať účinnosť propagačných prostriedkov na úseku bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a dávať podnet na ich vydávanie, ak ide o propagačné prostriedky spadajúce do pôsobnosti niekoľkých ústredných úradov,

e) zovšeobecňovať poznatky z odboru starostlivosti o bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci,

f) určovať zásady o ustanovovaní a rozmiestňovaní inšpektorov bezpečnosti práce pri odborových orgánoch,

g) vykonávať základný výskum situácie a potrieb na zlepšenie stavu v odbore bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,

h) skúmať z odborných, politických a ekonomických hľadísk problémy bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci; organizovať a na ten cieľ vykonávať podrobné vyšetrovania a rozbory a na základe ich výsledkov predkladať vláde príslušné návrhy na technické, organizačné a výchovné opatrenia,

ch) posudzovať úroveň riešenia vybraných vývojových a výskumných prác z hľadiska bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci; hodnotiť výsledky týchto prác, sledovať ich využitie a osvedčenie v praxi,

i) vyjadrovať sa k prototypom ochranných pracovných prostriedkov, kontrolovať ich kvalitu a podávať návrhy na ich výskum a vývoj,

j) navrhovať ústredným úradom a orgánom vypracovanie a vydávanie predpisov a technických noriem k bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci vzťahujúcich sa na viac hospodárskych odvetví a zúčastniť sa na ich prejednávaní a schvaľovaní,

k) z hľadiska bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci posudzovať osnovy pre odbornú výchovu a výučbu pracujúcich, ako aj osnovy a úroveň výučby bezpečnosti pri práci na stredných, odborných a vysokých školách technického smeru,

l) vydávať zásady pre organizovanie školenia funkcionárskeho aktívu a inšpektorov bezpečnosti práce s cieľom zvyšovať ich kvalifikáciu.

(2) Úlohy uvedené v odseku 1, pokiaľ nejde o úlohy celoštátnej povahy, vykonáva na Slovensku Slovenská odborová rada, a to v súhlase s uzneseniami Ústrednej rady odborov.

Odchýlky pre niektoré pracovné odvetvia a zariadenia

§ 17
Dozor nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci v závodoch podliehajúcich hlavnému dozoru štátnej banskej správy

Orgány ROH vykonávajú dozor nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci v závodoch podliehajúcich hlavnému dozoru štátnej banskej správy v rozsahu určenom smernicami, ktoré vydá Ústredná rada odborov v dohode s Ústredným banským úradom a príslušnými ústrednými úradmi.

§ 18
Dozor nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci v železničnej doprave

V odbore železničnej dopravy orgánom ROH neprislúcha nariaďovať vyradenie parných, elektrických a dieselelektrických rušňov a motorových vozňov z prevádzky.

§ 19
Dozor nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci v letectve

Štátny odborný dozor nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci v letectve vykonáva Štátna letecká správa v súčinnosti s orgánmi ROH.

Všeobecné a záverečné ustanovenia

§ 20
Preskúmanie opatrení orgánov ROH

(1) Vedenie závodu a osoby dotknuté opatrením orgánov ROH môžu do 15 dní odo dňa jeho vydania žiadať o jeho preskúmanie.

(2) Opatrenie

a) dielenského výboru a dielenského a závodného inšpektora bezpečnosti práce preskúmava závodný výbor,

b) závodného výboru, miestneho výboru, závodného dôverníka a okresného výboru odborového sväzu preskúmava okresná odborová rada,

c) okresnej odborovej rady a krajských výborov preskúmava krajská odborová rada,

d) okresného a krajského inšpektora bezpečnosti práce a ústredného svätzového inšpektora bezpečnosti práce preskúmava orgán, pri ktorom je inšpektor bezpečnosti práce ustanovený.

(3) Ak ide o preskúmanie opatrení orgánu ROH, ktoré sa týkajú zariadení podliehajúcich štátnemu odbornému dozoru, preskúmava ich odborový orgán v dohode s kompetentným orgánom štátneho odborného dozoru.

(4) Včas podaná žiadosť o preskúmanie má odkladný účinok, pokiaľ ho orgán, ktorý opatrenie urobil, nevylúčil z dôležitých dôvodov, najmä pre nebezpečie z omeškania. Odkladný účinok však nemá žiadosť o preskúmanie opatrení orgánov ROH v prípadoch uvedených v § 5 ods. 3, § 6 ods. 6, vety druhej, § 8 a § 9 ods. 2 písm. ch) a ods. 5 písm. a). Orgán kompetentný na preskúmanie musí vec urýchlene prejednať a môže potvrdiť, zmeniť alebo zrušiť napadnuté rozhodnutie. Jeho rozhodnutie je konečné.

§ 21
Spolupráca orgánov ROH s orgánmi štátnej správy, hospodárskymi orgánmi a orgánmi spoločenských organizácií

(1) Pri plnení svojich úloh v dozore nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci orgány ROH postupujú v úzkej súčinnosti najmä s národnými výbormi a ich orgánmi a komisiami, s orgánmi štátneho odborného dozoru, orgánmi Verejnej bezpečnosti, prokuratúrami a súdmi a orgánmi protipožiarnej ochrany, Československého Červeného kríža, so Sväzom československých invalidov a Štátnou poisťovňou.

(2) Orgány ROH v závodoch pri výkone dozoru nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci spolupracujú s vedením závodu, so závodnými, prípadne obvodnými lekármi, orgánmi protipožiarnej ochrany a závodnými skupinami Československého Červeného kríža.

(3) Ak orgány ROH pri výkone svojej funkcie zistia závady na takých pracoviskách, zariadeniach alebo činnostiach, ktoré patria do pôsobnosti orgánov uvedených v predchádzajúcich odsekoch, upozornia na ne príslušný orgán a vedenie závodu, prípadne príslušný národný výbor.

§ 22
Ochrana tajomstva a služobné preukazy

(1) Orgány a pracovníci ROH sú povinní dodržiavať predpisy o zachovaní štátneho, hospodárskeho a služobného tajomstva o veciach, o ktorých sa dozvedeli pri výkone svojej funkcie a zachovávať o nich mlčanlivosť aj po skončení svojej funkcie.

(2) Okresní a krajskí inšpektori bezpečnosti práce a ústrední sväzoví inšpektori bezpečnosti práce, poverení pracovníci Ústrednej rady odborov a Slovenskej odborovej rady sa pri svojej činnosti preukazujú služobným preukazom, ktorý im vydá Ústredná rada odborov a ktorý ich oprávňuje vstupovať na pracoviská, do hygienických, sociálnych a ostatných závodných zariadení pre pracujúcich s cieľom kontroly plnenia povinností vyplývajúcich zo zákona, a požadovať od zodpovedných vedúcich pracovníkov a od pracujúcich vysvetlenie a predloženie dokladov potrebných pre plnenie ich úloh.

(3) Výkon dozoru nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci orgánmi ROH v niektorých odboroch upraví Ústredná rada odborov v dohode s príslušnými ústrednými úradmi.

Časť II
Úlohy národných výborov v starostlivosti o bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci

§ 23

(1) Národné výbory ako orgány štátnej moci a správy a ako najširšie organizácie pracujúcich starajú sa pri organizovaní hospodárskej a kultúrnej výstavby na svojom území o stále zdokonaľovanie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci na všetkých pracoviskách svojho obvodu.

(2) Na úseku hospodárstva riadeného priamo národnými výbormi sú národné výbory zodpovedné aj za plnenie úloh, ktoré majú vo všetkých odvetviach národného hospodárstva orgány nadriadené podnikom a závodom.

(3) Národné výbory sa starajú o stále zlepšovanie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v jednotných roľníckych družstvách.

(4) Na všetkých týchto úsekoch zameriavajú národné výbory svoju pozornosť predovšetkým na potrebné preventívne opatrenia a na sústavné zlepšovanie pracovných podmienok, najmä pracovného prostredia.

(5) Pri prejednávaní dokumentácia stavieb a pri vykonávaní štátneho stavebného dozoru, ako aj pri vydávaní povolení na uvedenie stavieb, zariadení a strojov do skúšobnej i trvalej prevádzky (používania) národné výbory dbajú o to, aby sa zabezpečilo dodržiavanie predpisov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci pri plánovaní, projektovaní a uskutočňovaní výstavby alebo úpravy podnikov, pracovísk, strojov a prevádzkových zariadení.

(6) Národné výbory plnia všetky tieto svoje úlohy za najširšej účasti a využitia tvorivej iniciatívy pracujúcich a v úzkej súčinnosti s Revolučným odborovým hnutím a s ostatnými spoločenskými organizáciami a starostlivo sa zaoberajú ich návrhmi a podnetmi.

§ 24

(1) Národné výbory plnia úlohy vyplývajúce pre ne zo zákona a z ostatných predpisov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci predovšetkým svojimi komisiami a za pomoci svojich poslancov, aktívu občanov a občianskych poradných sborov. Pritom dbajú na to, aby všetky

orgány zodpovedné za bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci plnili svoje úlohy v najužšej súdružskej spolupráci.

(2) Komisie národných výborov sa v odbore svojej pôsobnosti pravidelne zaoberajú stavom bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v závodoch a na pracoviskách v obvode národného výboru a na základe vykonaných rozborov robia opatrenia na zlepšenie zisteného stavu.

(3) Rady národných výborov pravidelne prejednávajú vývoj pracovnej úrazovosti a chorôb z povolania v závodoch a na pracoviskách v obvode národného výboru a robia potrebné opatrenia na stále zlepšovanie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v týchto závodoch a pracoviskách. Starajú sa o to, aby nedeliteľnou súčasťou polročných správ o plnení plánu, predkladaných plenárnemu zasadaniu národného výboru, bol rozbor stavu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Úlohy národných výborov jednotlivých stupňov v starostlivosti o bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci

§ 25
Úlohy miestnych národných výborov

(1) Miestne národné výbory plnia najmä tieto úlohy na úseku starostlivosti o bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci:

a) vedú občanov k aktívnej účasti na ustavičnom rozvíjaní predpokladov pre sústavné zlepšovanie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, pracovných podmienok, najmä pracovného prostredia, aj pre ďalšie zvyšovanie úrovne zdravého životného prostredia vo svojich obvodoch,

b) v pravidelných lehotách kontrolujú stav bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v závodoch a na pracoviskách svojho obvodu a pri rozbore plnenia plánu prejednávajú súčasne tiež otázky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci ako nedeliteľnú súčasť tohto rozboru,

c) sledujú, ako sa zabezpečuje starostlivosť o ochranu života a zdravia žiakov a študentov pri výrobnej práci vykonávanej podľa učebných plánov a pri polytechnickej výchove,

d) kontrolujú, ako sa zabezpečuje starostlivosť o ochranu života a zdravia účastníkov dobrovoľných brigád a pracujúcich pri zveľaďovaní miest a obcí občianskou svojpomocou,

e) preverujú príčiny nehodovosti v mestskej doprave a na základe rozboru týchto príčin robia opatrenia na stále zvyšovanie jej bezpečnosti a zvyšovanie jej úrovne,

f) vyžadujú od zdravotníckych orgánov ich poznatky o pracovnej úrazovosti, chorobách z povolania a hygieny práce a aktívne využívajú poznatky aj upozornenia týchto orgánov,

g) pravidelne prejednávajú zdroje a príčiny pracovných úrazov a chorôb z povolania a robia potrebné preventívne opatrenia proti týmto úrazom a chorobám.

(2) Miestne národné výbory organizujú a riadia starostlivosť o bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci v závodoch a na pracoviskách, ktoré priamo riadia, a kontrolujú jej vykonávanie; pritom dbajú na to, aby všetky orgány zodpovedné za bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci v týchto závodoch a pracoviskách plnili úlohy vyplývajúce pre ne zo zákona a z ostatných predpisov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci.

§ 26
Úlohy miestnych národných výborov v starostlivosti o bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci pracujúcich jednotných roľníckych družstiev

(1) Miestne národné výbory dbajú na to, aby predstavenstvá jednotných roľníckych družstiev

a) zriaďovali a udržiavali zariadenie potrebné pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a sústavne sa starali o celkové zdravé prostredie pre pracujúcich družstiev,

b) starali sa o to, aby stroje, náradie a nástroje boli vybavené predpísanými bezpečnostnými a ochrannými zariadeniami, aby sa tieto zariadenia nepoškodzovali ani neodstraňovali a aby sa riadne používali a udržiavali predpísané ochranné pracovné prostriedky a ochranné pomôcky, obuv a odev (napr. pri poprašovaní a postrekoch, pri zalievaní, v brucelóznych stajniach a pod.),

c) zabezpečili školenie pracujúcich jednotných roľníckych družstiev v otázkach bezpečnej a hygienickej práce i protipožiarnej ochrany a odborný dozor u pracovníkov, ktorí budú poverení osobitnými úlohami (práca s elektrickým prúdom, so zložitými strojmi, práca s chemickými prostriedkami a iné),

d) venovali osobitnú pozornosť novoprijatým pracovníkom, najmä učňom a mládeži a dbali na to, aby pred zaradením na pracovisko boli oboznámení so zásadami bezpečnej a zdravotne nezávadnej práce, so všetkými okolnosťami, ktoré by mohli spôsobiť pracovný úraz alebo chorobu z povolania, a aby boli poučení o tom, ako si počínať, aby sa uchránili pred úrazom,

e) zabezpečovali predpoklady pre riadnu činnosť svojich komisií pre otázky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a prejednávali ich podnety a návrhy na zlepšenie stavu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,

f) starali sa o stály odborný dozor nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci pri vykonávaní družstevnej investičnej výstavby,

g) zisťovali a odstraňovali zdroje a príčiny pracovných úrazov a robili preventívne opatrenia proti vzniku chorôb z povolania.

(2) Miestne národné výbory preverujú stav bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v jednotných roľníckych družstvách, prejednávajú s ich predstavenstvami dôležité otázky starostlivosti o pracujúcich a sú oprávnené dávať im záväzné pokyny na odstránenie zistených bezpečnostných, hygienických i požiarnych nedostatkov a kontrolujú vykonanie týchto pokynov.

(3) Miestne národné výbory sú oprávnené nariadiť vykonanie opatrení, ktoré im odporúčali orgány dozoru na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci pracujúcich jednotných roľníckych družstiev a v nevyhnutných prípadoch môžu nariadiť okamžité vyradenie závadných strojov a náradia, nástrojov a prevádzkových zariadení, prípadne až do odstránenia závady nariadiť zastavenie ďalšej práce na ohrozujúcom pracovisku. O takomto opatrení bez meškania upovedomia predstavenstvo družstva a príslušný okresný národný výbor.

(4) Miestne národné výbory riešia a zabezpečujú plnenie uvedených úloh predovšetkým vo svojich pôdohospodárskych komisiách, ktoré na prejednanie otázok bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v jednotných roľníckych družstvách prizývajú funkcionárov družstiev. Miestne národné výbory ďalej kontrolujú, ako sa vykonávajú opatrenia nariadené okresným národným výborom. Sledujú plnenie úloh, ktoré na úseku bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v jednotných roľníckych družstvách prislúchajú strojovým a traktorovým staniciam v súvislosti s poskytovaním technicko-poradenskej služby, a za pomoci okresného národného výboru zabezpečenie nápravy zistených nedostatkov.

§ 27
Úlohy okresných národných výborov

(1) Okresné národné výbory plnia na úseku starostlivosti o bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci najmä tieto úlohy:

a) riadia a kontrolujú činnosť miestnych národných výborov pri zaisťovaní bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a poskytujú im pri tom účinnú pomoc,

b) pravidelne kontrolujú stav bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v závodoch a na pracoviskách svojho obvodu a prejednávajú pri rozbore plnenia plánu otázky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci ako nedeliteľnú súčasť tohto rozboru,

c) kontrolujú, ako je zabezpečovaná starostlivosť o ochranu života a zdravia žiakov a študentov pri výrobnej práci, vykonávanej podľa učebných plánov,

d) starajú sa o zabezpečovanie výchovy učňov a mládeže k bezpečnej a zdravotne nezávadnej práci a robia opatrenia, aby školské dielne a zariadenia pre polytechnickú výchovu zodpovedali platným bezpečnostným predpisom,

e) sledujú, ako sa zabezpečuje starostlivosť o ochranu života a zdravia účastníkov dobrovoľných brigád a pracujúcich pri zveľaďovaní miest a obcí občianskou svojpomocou,

f) pri odporúčaní pracovníkov na voľné pracovné miesta prizerajú na požiadavky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,

g) za účasti zástupcu okresnej odborovej rady prejednávajú vo svojich radách každý smrteľný pracovný úraz, ku ktorému došlo v závodoch podriadených okresnému alebo miestnemu národnému výboru, a to bezprostredne po zistení zdroja a príčiny úrazu, a na základe výsledkov rokovania ukladajú vykonanie potrebných opatrení.

(2) Okresné národné výbory organizujú a riadia starostlivosť o bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci v závodoch a na pracoviskách, ktoré priamo riadia, a kontrolujú jej vykonávanie; pritom dbajú na to, aby všetky orgány zodpovedné za bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci v týchto závodoch a pracoviskách plnili úlohy vyplývajúce pre ne zo zákona a ostatných predpisov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci.

(3) Okresné národné výbory preverujú príčiny nehodovosti v cestnej doprave a na základe rozborov týchto príčin robia opatrenia na sústavné zvyšovanie jej bezpečnosti a zvyšovanie jej úrovne.

§ 28
Úlohy okresných národných výborov v starostlivosti o bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci pracujúcich jednotných roľníckych družstiev

(1) Okresné národné výbory pri výkone dozoru nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci v jednotných roľníckych družstvách najmä:

a) dbajú na to, aby predstavenstvá jednotných roľníckych družstiev i pracujúci plnili riadne svoje povinnosti, ktoré pre nich vyplývajú z predpisov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a z nových poznatkov vedy a techniky ako aj z pokynov dozorných orgánov, vydaných na zaistenie bezpečnej a zdravotne nezávadnej práce,

b) spolupôsobia s predstavenstvami jednotných roľníckych družstiev pri zaisťovaní najvyššej úrovne bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci už pri príprave podkladov a zostavovaní plánov,

c) pravidelne preverujú pracoviská i hygienické a sociálne zariadenia pre družstevníkov, zisťujú miesta a zdroje ohrozenia, upozorňujú predstavenstvá družstiev na zistené závady a žiadajú ich odstránenie,

d) v spolupráci s predstavenstvami jednotných roľníckych družstiev starajú sa o školenie družstevníkov v otázkach bezpečnej a hygienickej práce, najmä pracujúcich s traktormi, s ostatnými poľnohospodárskymi strojmi, v doprave a na pracoviskách, kde je potrebná zvýšená pozornosť v dodržiavaní zásad bezpečnej a hygienickej práce (napr. pri výstavbe, pri ťažbe piesku, pri postrekoch a pod.) a v čase špičkových poľnohospodárskych prác, na ktorých sa zúčastňuje väčší počet pracujúcich, najmä brigádnikov,

e) dbajú na to, aby predstavenstvá jednotných roľníckych družstiev prideľovali pracujúcim družstiev vhodné a potrebné ochranné pracovné prostriedky, najmä tiež ochranné odevy, ochranné odevné súčiastky, ochrannú obuv a iné osobné ochranné pomôcky, udržiavali ich na svoje trovy v použiteľnom stave a dbali na to, aby pracujúci používali tieto prostriedky na určené účely,

f) vedú strojové a traktorové stanice k tomu, aby s plným využitím skúseností svojich pracovníkov v plnom rozsahu zabezpečovali technicko-poradenskú službu pre jednotné roľnícke družstvá a najmä tiež dobrý technický stav strojov družstiev z hľadiska bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, g) pravidelne prejednávajú otázky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v jednotných roľníckych družstvách a rozbory o stave a vývoji pracovnej úrazovosti a o príčinách smrteľných, ťažkých a hromadných úrazov pri práci v družstvách,

h) prejednávajú s predstavenstvami jednotných roľníckych družstiev zdroje a príčiny pracovných úrazov, ku ktorým došlo v týchto družstvách, a dávajú im záväzné pokyny na ich odstránenie; pri posudzovaní a vyšetrovaní príčin chorôb z povolania sa opierajú o poznatky a posudky hygienicko-epidemiologických staníc a ostatných zdravotníckych orgánov,

ch) za účasti zástupcov predstavenstiev jednotných roľníckych družstiev vyšetrujú smrteľné, ťažké a hromadné úrazy a iné vážne nehody, ku ktorým došlo v jednotných roľníckych družstvách, robia opatrenia na odstránenie príčin týchto pracovných úrazov a kontrolujú ich vykonanie,

i) dbajú na to, aby predstavenstvá jednotných roľníckych družstiev včas vyšetrovali ostatné pracovné úrazy, ktoré sa stali pri práci v družstve, a v súvislosti s hodnotením plnenia výrobných a hospodárskych úloh pravidelne robili rozbory pracovných úrazov i celkového stavu pracovného prostredia v družstve a za aktívnej účasti pracujúcich robili nápravné opatrenia.

(2) Okresné národné výbory v súčinnosti s okresnými odborovými radami každoročne zostavujú plán pomoci orgánov ROH pre výkon dozoru nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci v jednotných roľníckych družstvách.

(3) Okresné národné výbory sú pri výkone dozoru nad stavom bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci pracujúcich jednotných roľníckych družstiev oprávnení po predchádzajúcom prejednaní s predstavenstvom jednotného roľníckeho družstva nariadiť okamžité vyradenie závadných strojov, náradia a nástrojov a prevádzkových zariadení, prípadne až do odstránenia závady nariadiť zastavenie ďalšej práce na ohrozujúcom pracovisku. O takomto opatrení bez meškania upovedomia predstavenstvo jednotného roľníckeho družstva a príslušný miestny národný výbor.

(4) Okresné národné výbory sa starajú o to, aby sa otázkami bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v jednotných roľníckych družstvách zaoberali predovšetkým pôdohospodárske komisie a aby ich riešili ako nedeliteľnú súčasť plnenia výrobných a hospodárskych úloh v poľnohospodárstve.

§ 29
Úlohy krajských národných výborov

Krajské národné výbory na úseku starostlivosti o bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci plnia najmä tieto úlohy:

a) riadia a kontrolujú činnosť okresných národných výborov pri zaisťovaní bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a poskytujú im pri tom účinnú pomoc,

b) pravidelne prejednávajú za účasti zástupcov krajských odborových rád stav a vývoj pracovnej úrazovosti a chorôb z povolania a rozbory zdrojov a príčin pracovných úrazov a chorôb z povolania vo svojich obvodoch a robia opatrenia na zlepšovanie zisteného stavu,

c) dbajú na to, aby už v projektoch investičnej výstavby dodržali sa predpisy o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a uplatnili sa hľadiská bezpečnej a zdravotne nezávadnej práce,

d) v dohode s krajskými odborovými radami zostavujú plán opatrení zameraných na zvýšenie súčinnosti všetkých občanov pri riešení otázok bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a využívajú všetky kultúrne a propagačné prostriedky v kraji na oboznamovanie pracujúcich so zásadami bezpečnej a zdravotne nezávadnej práce,

e) pri hodnotení výsledkov socialistického súťaženia a pri udeľovaní červených zástav krajských národných výborov a krajských odborových rád i pri udeľovaní iných uznaní prizerajú tiež na stav a vývoj pracovnej úrazovosti a chorôb z povolania v príslušných závodoch,

f) preverujú príčiny dopravnej nehodovosti, pravidelne prejednávajú nehodovosť vo svojich obvodoch a robia opatrenia na zníženie počtu dopravných nehôd a na zvyšovanie úrovne dopravy,

g) v spolupráci s krajskými odborovými radami organizujú školenie odborných orgánov okresných národných výborov pre otázky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci pre zvýšenie ich politickej a odbornej spôsobilosti,

h) za účasti zástupcu krajskej odborovej rady prejednávajú vo svojich radách každý smrteľný pracovný úraz, ku ktorému došlo v závodoch podriadených krajskému národnému výboru, a to bezprostredne po zistení zdroja a príčiny úrazu, a na základe výsledkov rokovania ukladajú vykonanie potrebných opatrení,

ch) vedú okresné národné výbory k riadnemu vykonávaniu starostlivosti o rehabilitáciu pracovníkov, ktorí utrpeli pracovný úraz alebo ochoreli chorobou z povolania,

i) zabezpečujú plnenie uznesení vlády a opatrení ústredných orgánov vydaných pre zlepšenie starostlivosti o bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, ukladajú podriadeným národným výborom konkrétne úlohy na splnenie týchto uznesení a opatrení a navrhujú vláde a Ústrednej rade odborov, prípadne príslušným ministerstvám a ústredným úradom a orgánom zásadné opatrenia na zvýšenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Časť III
Záverečné ustanovenia

§ 30
Zrušovacie ustanovenie

Zrušuje sa vyhláška Ústrednej rady odborov č. 105/1959 Ú. l. (Ú. v.) o úlohách orgánov Revolučného odborového hnutia pri výkone dozoru nad bezpečnosťou pri práci.

§ 31
Začiatok účinnosti vyhlášky

Táto vyhláška nadobúda účinnosť 1. septembrom 1961.

Predseda:

Zupka v. r.

*) Zákon č. 71/1958 Zb. o záväzkoch na náhradu škody spôsobenej zamestnancom porušením povinností z pracovného pomeru a § 33 ods. 2 zákona č. 51/1955 Zb. o národných podnikoch a niektorých iných hospodárskych organizáciách v znení vyplývajúcom z neskorších predpisov.

**) Zákon č. 38/1961 Zb. o miestnych ľudových súdoch.

*) § 27 opatrenia Ústrednej rady odborov o organizácii a vykonávaní nemocenského poistenia zamestnancov, uverejneného vyhláškou č. 91/1958 Zb. v znení vyhlášky č. 191/1960 Zb.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.